

Kwaliteitsoverleg Utrecht Stationsgebied

Aan de Stuurgroep Rijk Gemeente

Datum: 10 december 2009

Betreft: Advies Catharijneknoop

Geachte stuurgroep,

Met verwijzing naar de artikelen 6.2 e 6.3 van de Uitvoeringsovereenkomst Rijk/ gemeente Utrecht Stationsgebied d.d. 2 juli 2004, brengen wij hierbij advies uit over het definitief (ruimtelijk) ontwerp van de zogenaamde Catharijneknoop.

De totstandkoming van dit definitief ontwerp kent een lange voorgeschiedenis. Alle drie opvolgende rijks- en spoorbouwmeesters zijn bij deze ontwikkeling betrokken geweest. Daarnaast waren ook andere deskundigen betrokken:

- UN-Studio voor visie Catharijnesingel inclusief typologie voor gebouwen op de Catharijneknoop;
- Baljon Landschapsarchitecten voor de uitvoering van de motie Catharijneknoop (vooral onderdeel vergroening) ;
- de architecten van Corio
- ontwerpers van het Ingenieursbureau Utrecht en stedenbouwkundigen van de afdeling Stedenbouw en Monumenten.

Aan het onderwerp zijn verschillende workshops en besprekingen gewijd waarbij ook de door de gemeente aangestelde twee supervisors waren betrokken alsmede een delegatie van de Welstands- en Monumentencommissie.

De Catharijneknoop vormt de cruciale verbinding tussen de historische stad en Hoog Catharijne. De huidige verbindingen (de thans gedeeltelijk geamoveerde Gildentraverse en de Radboudtraverse) zijn het gevolg van het in de jaren 60 gerealiseerde concept van Hoog Catharijne (met zijn loopstromen op + 1 niveau). Het vervangen van deze traversen in een nieuw stedenbouwkundig concept waarbij de centrumboulevard de centrale as vormt, is een uitgangspunt dat gelet op de gegroeide situatie en de gesloten contracten, onvermijdbaar en wat het Kwaliteitsoverleg betreft te respecteren is. De loopstromen van oost naar west zijn een gegeven. De enorme aantallen passanten (jaarlijks 40 miljoen), maken een schaalessprong en kwaliteitsimpuls noodzakelijk. Dit mede vanuit de kennis dat Utrecht een van de weinige gemeenten in Nederland is die een forse groei doormaakt en waarvan het de verwachting is dat deze de komende decennia doorzet.

De Catharijneknoop is ook zo cruciaal omdat deze verbinding – door velen gezien als een wezensvreemd element in de te reconstrueren Catharijnesingel vanuit 19de eeuws perspectief -, een verbinding symboliseert van ontwikkelingen die al terug te voeren zijn tot de 19 de eeuw. Het gebied (grofweg tussen de Vredenburgknoop en de Mariabrug) was – ook in de 19de eeuw – een plek van commerciële activiteit en de aankondiging dat het centrum van Utrecht zich zou gaan verschuiven in westelijke richting. Wat zich als gevolg van economische druk in vroeger eeuwen binnen de oude stadswallen heeft voorgedaan (bijvoorbeeld overkluizing bij de Stadhuisbrug en Vismarkt, bebouwing op werven (Donkere Gaard en Twijnstraat aan de werf, aanleg van de verschillende wedden, oa. bij het Wed) zet zich thans in moderne vorm voort in de vorm van de Catharijneknoop over de Catharijnesingel.

De Catharijnesingel is een van de vier kwaliteitsdragers op basis waarvan de Minister van VROM de NSP subsidie heeft toegekend.

Om die reden heeft het Kwaliteitsoverleg het ontwerpproces zeer kritisch gevolgd en beïnvloed. Naast stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit heeft ook de beleving door de toekomstige gebruikers een belangrijke rol gespeeld.

Wij komen tot het oordeel dat het huidige definitief ruimtelijk ontwerp een grote verbetering is ten opzichte van eerdere versies.

De verbeteringen ten opzichte van het voorlopig ontwerp uit september 2007 zijn de volgende:

- betere herkenbaarheid van de nieuwe stedelijke blokken ;
- verbeterde straatstructuur (zowel gevels, overkapping als bestrating) vanaf het Vredenburgplein tussen het nieuwe entreegebouw en V&D;
- zeer transparante Stadskamer die duidelijk als toegevoegd element boven de nieuwe brug wordt ervaren (met een zwevende overkapping en traditionele bestrating) en in zijn uitvoering refereert aan het Vredenburgplein;
- zuidelijke passage sterk verbeterd met een transparante overkapping en vergrote openingen/ vides in de verdiepingsvloer
- middengebouw met een transparanter gevel aan de noordzijde;
- verbeterd gevelaanzicht van het bruggebouw (waardoor het middengebouw in zijn huidige vorm beter tot zijn recht komt als icoon);
- kwalitatief hoogwaardige onderdoorgang van het bruggebouw.
- een groen dak op het middengebouw.

Het DO heeft een krachtig vernieuwend concept dat past in de Utrechtse traditie van bouwen in combinatie met de zo kenmerkende grachten en singels.

In architectuur- en retailkringen, is het ontwerp nu al spraakmakend.

Het is een prachtige resultaat van een intensief ontwerpproces, dat een nieuw perspectief brengt op centrum ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,

Namens het Kwaliteitsoverleg,

Mevrouw ir. E.M. van der Pol (rijksbouwmeester)

Kwaliteitsoverleg Stationsgebied Utrecht is het advies orgaan op grond van de uitvoeringsovereenkomst Rijk - Gemeente en bestaat uit de rijksbouwmeester, spoorbouwmeester, supervisor stedenbouwkundige kwaliteit en supervisor openbare ruimte kwaliteit.